

Правила участі у Всеукраїнській премії «Лідери енергетичного менеджменту»

Офіційні правила

Офіційні правила

Огляд	3
Призи для переможців, що отримали Нагороду за досконалість	3
Національне визнання	4
Премія для всіх учасників, що отримали Нагороду за досконалість та Нагороду за ініціативність в енергоменеджменті	4
Хто має право подати заявку (відповідність вимогам і варіант учасника)	5
Як подати заявку	6
Кінцевий термін подання	7
Обов'язкові складові опису прикладу впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності	7
Обов'язкові складові опису прикладу впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності для групи 1: Великі підприємства	8
Обов'язкові складові опису прикладу впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності для Варіанту 2: МСП	10
Критерії оцінки	13
Критерії оцінки для групи 1: Великі підприємства	13
Критерії оцінки для групи 2: МСП	14
Енергетичні характеристики та інструкція використання одиниць виміру	14
Ключові поняття	14
Підвищення енергоефективності	15
Одиниці економії енергії та витрат на оплату енергії	18
Витрати на впровадження, приблизний час роботи персоналу та економія витрат на енергію	18
Процес відбору	20
Повідомлення про нагороду	20
Адміністратори програми нагород	20

Огляд

Всеукраїнська премія «Лідери енергетичного менеджменту» відзначає провідні підприємства за досягнення у впровадженні системи енергетичного менеджменту (далі - СЕМ). Великі підприємства будуть нагороджені за результати впровадження сертифікованої за стандартами ISO 50001 системи енергетичного менеджменту, яка є визнаним та широко застосовним рішенням для глобальних енергетичних та кліматичних викликів. Малі та середні підприємства (далі-МСП) будуть нагороджені за найкращі підходи у впровадженні енергоменеджменту та заходів енергоефективності.

Для участі в конкурсі, підприємствам пропонується подати заявки, де будуть представлені їх приклади впровадження енергетичного менеджменту. Кожна заявка має містити інформацію щодо досвіду впровадження на підприємстві та переваги отримані для бізнесу від впровадження СЕМ. Заявки будуть проходити процес відбору комітетом журі, який складається з поважних експертів в системах енергетичного менеджменту відповідно до ISO 50001. Прийняття заявок буде відбутися з 9 грудня 2021 р -28 березня 2022 р. ; переможці конкурсу будуть повідомлені та публічно оголошені в червні 2022 року. Всі учасники конкурсу матимуть право на отримання [Премії учасника](#).

Всі учасники конкурсу, у яких заявки відповідатимуть правилам Програми отримують одну з двох нагород:

- **Нагорода за досконалість:** Переможці конкурсу отримують престижну **Нагороду за досконалість**. Ця нагорода символізує високе визнання та відзнаку підприємствам, які змінюють підхід до використання енергетичних ресурсів. Нагорода покликана відзначити підприємства різних розмірів, типів, секторів та розташування в межах України.
- **Нагорода за ініціативність :** Нагороду за ініціативність отримують всі учасники, які подали заповнені відповідно до вимог цих правил заявки та надали всю необхідну інформацію. Дана нагорода відзначає досвід, розуміння та активну позицію підприємства щодо переваг впровадження енергоменеджменту та заходів з енергоефективності в Україні.

Призи для переможців, що отримали Нагороду за досконалість

Переможці конкурсу отримують сертифікат на послуги з енергоефективності. Три великих підприємства, які будуть нагороджені «Нагородою за досконалість», отримують сертифікати на послуги з енергоефективності вартістю по 15 000 доларів США кожний. Два підприємства, що підпадають під критерій малі та середні підприємства, які будуть нагороджені «Нагородою за ініціативність», отримують сертифікати на послуги з енергоефективності вартістю по 7 500 доларів США кожний. [Хто має право подати заявку \(відповідність вимогам і варіант учасника\)](#).

Переможці конкурсу, що отримали «Нагороду за Досконалість» виберуть один із наступних варіантів послуг з енергоефективності:

- Консультаційні послуги;
- Обладнання та інше матеріально-технічне забезпечення;
- Навчання в Україні та за кордоном;

- Навчальні поїздки¹ задля відвідання промислових підприємств-партнерів, які є провідними в галузі енергоменеджменту/підвищення енергоефективності та декарбонізації.

Програма промислової енергоефективності (IEE) Організації Об'єднаних Націй з промислового розвитку (UNIDO) після отримання запиту від переможців, що отримали Нагороду за досконалість розробить технічне завдання/ специфікацію для кожного одержувача послуг, які будуть закуплені та/або організовані.

[Повернутися до початку](#)

Національне визнання

Переможці у номінації «Award of Excellence» будуть оголошені під час офіційної церемонії (червень 2022 року, дату та місце буде повідомлено). Також, переможці у номінації «Award of Excellence» і «Insight Award» будуть представлені в прес-релізі. Приклади впровадження СЕНМ або/та заходів з енергоефективності будуть опубліковані в Інтернеті, з метою поширення досвіду впровадження енергоефективних заходів у промисловості та задля мотивації інших підприємств.

[Повернутися до початку](#)

Премія для всіх учасників, що отримали Нагороду за досконалість та Нагороду за ініціативність в енергоменеджменті

Усі підприємства, які отримують нагороду «Нагороду за досконалість» та «Нагороду за ініціативність», матимуть право на безкоштовну участь у двох із п'яти навчальних сесіях, що наведені нижче. На кожне вибране навчання підприємство може відправити не більше двох представників підприємств. Навчальні сесії, з яких учасники можуть обрати дві:

- Тренінги UNIDO з впровадження системи енергетичного менеджменту ISO 50001 (15-20 годин)
1. Тренінги UNIDO із визначення базової лінії енергоспоживання, показників енергетичної ефективності та вимірювання енергетичної ефективності (15-20 годин)
  2. Тренінги UNIDO із оптимізації промислових систем стисненого повітря (15-20 годин)
  3. Тренінги UNIDO з оптимізації промислових вентиляційних систем (15-20 годин)
  4. Тренінги з внутрішнього аудиту щодо системи енергетичного менеджменту UNIDO ISO 50001 (15-20 годин)

Тренінги будуть організовані в період з липня по грудень 2022 року. Невикористані тренінги не можна обміняти на інші послуги, призи тощо.

[Повернутися до початку](#)

---

¹Обмеження можуть застосовуватися залежно від типу сектору, країни/місце знаходження та наявності відповідних промислових компаній для проведення навчального візиту. Остаточне рішення буде залежати лише від оцінки та на розсуд UNIDO.

Хто має право подати заявку (відповідність вимогам і варіант учасника)

Будь-яке підприємство², розташоване в Україні, державної, приватної або комунальної власності. Заявки можуть подати, як група компаній, так і окремо юридичні особи, які входять в цю групу компаній, а також їх підрозділи, філії та інші. Учасники самостійно обиратимуть свою групу для участі, виходячи з чисельності персоналу та/або річного обороту.

Група 1 для великих підприємств

- Характеристики: штат співробітників ≥ 250 співробітників і/або річний оборот ≥ 50 мільйонів євро).
- Вимоги до участі:
  - Наявність дійсного сертифікату відповідності вимогам міжнародного стандарту ISO 50001.
  - Сертифікат повинен бути виданий сторонніми органами сертифікації.
  - Термін дії сертифіката не повинен закінчитися до 30 червня 2022 року, за винятком підприємств що подаються на ресертифікацію У цьому випадку необхідно надати докази поточного процесу ресертифікації.
- Фактичні результати підвищення енергоефективності повинні бути включені в опис прикладів впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності. Прогнозовані результати не приймаються.

Група 2 для малих і середніх підприємств (МСП)

- Характеристики: чисельність персоналу < 250 співробітників та/або річний оборот < 50 мільйонів євро).
- Прийнятні варіанти. МСП повинні виконувати одну або декілька з наступних вимог:
  - Наявність дійсного сертифікату відповідності вимогам міжнародного стандарту ISO 50001 (рекомендовано/необов'язково).
  - Участь у програмах добровільної співпраці з енергоменеджменту/енергоефективності, що мають відповідне підтвердження (наприклад, лист) від відповідного організатора програми. Схвалені програми включають:
    - Програма UNIDO по системі енергоменеджменту (СЕНМ).
    - UNIDO [Програма ресурсоефективного та чистішого виробництва \(RECP\)](#).
    - [Консультативні послуги GIZ з енергоефективності в компаніях](#).
    - Якщо учасники брали участь в інших програмах, то потрібно зв'язатися з адміністратором конкурсу, щоб запитати про схвалення цієї програми.

---

² Відповідно до політики UNIDO щодо партнерства, підприємства тютюнової промисловості не можуть брати участь у конкурсі

- Фактичні результати підвищення енергоефективності повинні бути включені в опис прикладів впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності. Прогнозовані результати не приймаються

Попри те, що для участі у конкурсі, малим та середнім підприємствам не обов'язково мати сертифіковану систему енергетичного менеджменту відповідно до ISO 50001, однак наявність сертифікату ISO 50001 дає вищі бали заявнику, ніж відсутність сертифіката ISO 50001.

[Повернутися до початку](#)

Як подати заявку

Щоб взяти участь у конкурсі, заявник повинен надати копію заповненої анкети та структурований опис прикладу впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності. Великі підприємства також повинні надати копію сертифікату ISO 50001 підприємства.

Для участі у конкурсі, потенційний учасник має:

1. Надіслати електронного листа про намір взяти участь у конкурсі на адресу EnMS@euea-energyagency.org щоб отримувати важливі оновлення чи роз'яснення. Це не зобов'язує до участі. Необхідно надати повне ім'я та адресу електронної пошти контактної особи, назву компанії (адресу сайту, за наявності).
2. Заповнити електронну анкету за шаблоном та надати опис прикладу впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності:
  - Необхідно використовувати шаблон опису прикладу впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності, що має містити [обов'язкові складові при описі](#).
  - Заявки, які найкраще відповідають [Критеріям оцінки](#) отримують найвищі бали.
  - Обсяг опису прикладу впровадження СЕНМ та заходів енергоефективності має становити 4–6 сторінок; коротші або довші описи прикладу не приймаються.
  - Вся викладена інформація повинна бути українською мовою.
3. Надіслати електронною поштою заповнену анкету в Excel та опис прикладу впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності у форматі Word EnMS@euea-energyagency.org не пізніше [кінцевого терміну подання](#).
  - a. Учасники групи 1: повинні додати копію сертифіката(ів) ISO 50001, виданого органом із сертифікації акредитованого відповідно до вимог державних/міжнародних акредитаційних органів.
  - b. Учасники групи 2: учасники повинні додати копію сертифіката ISO 50001, виданого органом із сертифікації акредитованого відповідно до вимог державних/міжнародних акредитаційних органів (за наявності), або підтвердження участі в добровільних програмах щодо енергоефективності або енергоменеджменту (наприклад, лист).
  - c. У темі листа має бути «Всеукраїнська премія «Лідери енергетичного менеджменту–2022 [введіть назву вашої організації]». Зворотний лист від організаторів підтвердить отримання.

Надсилаючи приклади впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності для участі у Всеукраїнській премії «Лідери енергетичного менеджменту», підприємства надають дозвіл Організації Об'єднаних Націй з промислового розвитку та її партнерам на використання інформації,

що міститься в наданих документах. Це включає, але не є винятковим, ділитися прикладами впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності в Інтернеті, ділитися їх вмістом (наприклад, фотографіями, цитатами, перевагами для бізнесу та іншими уривками) за допомогою прес-релізів, презентацій тощо. Ім'я та контакти, надані автором у формі заявки, також можуть бути надані міністерствам та іншим організаціям, які захочуть відзначити або зв'язатися з учасником конкурсу.

[Повернутися до початку](#)

Кінцевий термін подання

Заявки приймаються до 28 березня 2022 року до 17.00 за Київським часом. Рекомендується подавати заявки до 14 березня 2022 року, щоб переконатися, що подана заявка відповідає вимогам; після отримання кожна заявка буде перевірена на її відповідність. Якщо заявка є неповною, або потребує уточнення, адміністратор конкурсу зв'яжеться із заявником для уточнень, усунення невідповідностей та повторного подання заявки до кінцевого терміну подання.

[Повернутися до початку](#)

Обов'язкові складові опису прикладу впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності

В описі прикладу впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності, який надсилається, мають міститися всі елементи енергетичного менеджменту, перелічені в наступних таблицях: обов'язкові складові опису прикладу впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності для Групи 1 (Великі компанії) та Групи 2 (МСП).

У таблицях показано загальну кількість балів, які можна отримати за кожен складову опису прикладу за варіантами. Експерти переглянуть заявку та оцінять кожен складову на основі критеріїв оцінки. Найвища оцінка за всю заявку – 100 балів.

Будь ласка, будьте уважні при перегляді
Критерії оцінки: Роботи, які найкраще відповідають критеріям, отримають найвищі бали.

Обов'язкові складові опису прикладу впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності для групи 1: Великі підприємства

Пілотна Національна Програма Нагородження СЕНМ в Україні: Приклади впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності для групи 1: Великі підприємства		
Група 1: Великі підприємства	<p>Профіль підприємства та бізнес-кейс</p> <ul style="list-style-type: none"> • Опис підприємства, його мотиви/стимули та цілі щодо енергетичної та кліматичної сталості. • Роль енергетичного менеджменту в бізнес-стратегії великих підприємств, основне обґрунтування. • Будь-яка програма або зовнішній стимул, який вимагав, винагороджував або заохочував групу енергоменеджменту підприємства до дій. Приклади включають програми стимулювання, юридичні вимоги, участь у програмах енергоефективності (наприклад, UNIDO, GIZ тощо) або навіть зовнішні вимоги (наприклад, з боку клієнтів, ланцюга поставок тощо). 	10 балів
Група 1: Великі підприємства	<p>Переваги для бізнесу</p> <p>Результати від впровадження системи енергоменеджменту сертифікованою згідно ISO 50001.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Досягнення щодо підвищення енергоефективності (дивись інструкції), економія енергії та витрат на її оплату (дивись інструкції), скорочення викидів (CO2 або еквівалентні одиниці). • Будь-які неенергетичні чи інші переваги, такі як покращення корпоративного іміджу щодо сталості виробництва, підвищення уваги персоналу до дбайливого використання енергії, зменшення кількості незапланованих простоїв виробничого процесу тощо. • Економія витрат (приблизний час роботи персоналу) та економія платежів за енергію, пов'язані з впровадженням СЕНМ. (дивись інструкції). 	20 балів
Група 1: Великі підприємства	<p>ПЛАНУВАННЯ</p> <p>Опис того, як підприємство розробило та запланувало впровадження СЕНМ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Описати, як було прийнято рішення або що переконало впровадити СЕНМ провідних осіб підприємства, які приймають рішення. • Описати, як були використані дані для розробки відповідного підходу. Дана інформація показує процес розуміння щодо споживання та використання енергії. • Описати показники енергоефективності, що використовуються та цілі щодо підвищення енергоефективності. Також, зазначити, як ці цілі були визначені. • Описати, як група енергоменеджменту підприємства забезпечила, щоб СЕНМ підтримувала стратегію та цілі організації. • Описати процес розгляду та аналізу енергоспоживання, прийняття рішення про те, де зосередити ресурси та визначити пріоритетні заходи. • Описати, як були отримані фінансові зобов'язання та ресурси. <p><i>Цей пункт має відносно більшу вагу в отриманні балів у порівнянні з іншими пунктами цього розділу.</i></p>	20 балів

Пілотна Національна Програма Нагородження СЕНМ в Україні: Приклади впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності для групи 1: Великі підприємства		
Група 1: Великі підприємства	<p>РОБИ, ПЕРЕВІРАЙ, ДІЙ</p> <p>Опис реалізованих планів, проаналізованих результатів та вжитих заходів для постійного покращення СЕНМ підприємства. Слід зазначити наступне:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Включити опис процесу впровадження. Хто брав участь? Якщо це було для кількох структурних підрозділів, як координувалося впровадження? • Описати, як вище керівництво підприємства забезпечувало мотивацію та підтримувало впровадження. • Перелічити та описати ключові заходи, що визначені та реалізовані відповідно до плану з підвищення енергоефективності. Заходи можуть включати: <ul style="list-style-type: none"> ○ зміни/оптимізацію оперативного контролю; ○ як співробітники були залучені до СЕНМ (наприклад, нове навчання, інформаційні кампанії тощо); ○ як змінилися процеси закупівель; ○ заміна або оновлення технологій. • Вказати, чи були досягнуті цілі. • Описати, як організація визначила, чи було підвищення енергоефективності; як ці результати були підтверджені та перевірені (дивись інструкції). <ul style="list-style-type: none"> ○ Описати методологію оцінки щодо підвищення енергетичної ефективності; ○ Вказати часові рамки, які використовуються для оцінки підвищення енергоефективності, включаючи базовий період та звітні періоди покращення. ○ Описати методи, які використовуються для порівняння енергетичних характеристик за еквівалентних умов (наприклад, регресійний аналіз та інші). • Описати, які інструменти та ресурси були використані. 	25 балів
Група 1: Велика	<p>Зовнішні комунікації</p> <ul style="list-style-type: none"> • Описати, як підприємство оприлюднювало або рекламувало свої досягнення в СЕНМ (відповідно до ISO 50001) за межами підприємства. Приклади комунікації можуть включати згадку про діяльність СЕНМ (відповідно до ISO 50001) у корпоративних звітах про сталий розвиток, новинах компанії чи відео тощо) або через участь у добровільних механізмах звітності, таких як Carbon Disclosure Project and indices 	5 балів
Група 1: Великі підприємства	<p>Отриманий досвід Висновки</p> <p>Резюме ключових висновків для колег та зацікавлених сторін щодо надійного впровадження СЕНМ (відповідно до ISO 50001):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Висновки про те, як СЕНМ позитивно вплинула на підприємство в цілому. • Отримані уроки: надати поради, найкращі методи чи підказки іншим підприємствам щодо підтримки ефективного впровадження СЕНМ. • Рекомендації зацікавленим сторонам (наприклад, уряду чи організаціям, що надають допомогу) щодо потенційних рішень або ресурсів, які вони можуть надати для покращення адаптації впровадження СЕНМ. • 	15 балів

Пілотна Національна Програма Нагородження СЕНМ в Україні: Приклади впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності для групи 1: Великі підприємства		
Група 1: Велика	Цитати та візуальні зображення <ul style="list-style-type: none"> Включіть 1-2 цитати представника підприємства, підкреслюючи ділову цінність СЕНМ (відповідно до ISO 50001) або його корисність. Цитати повинні давати унікальні ідеї, а не загальні. Додайте допоміжну графіку, як-от фотографію вашої команди або об'єкта, а також будь-які діаграми, графіки чи таблиці, що показують відповідні дані, наприклад витрати та вигоди. 	5 балів

Обов'язкові складові опису прикладу впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності для Варіанту 2: МСП

Пілотна Національна Програма Нагородження СЕНМ в Україні: Приклади впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності для групи 2: Малі та середні підприємства (МСП)		
Група 2: МСП	Профіль підприємства та приклад впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності <ul style="list-style-type: none"> Опис підприємства, його мотивів/зусиль та цілей щодо впровадження систем енергоменеджменту та/або інших заходів з підвищення енергоефективності³ (наприклад, програми, ініціативи, набір індивідуальних проектів чи інших заходів, що здійснюються підприємством протягом не менше двох років). Роль енергетичного менеджменту в бізнес-стратегії підприємства та основне обґрунтування. Будь-яка програма або зовнішній стимул, який вимагав, винагороджував або заохочував групу енергоменеджменту підприємства до дій. Приклади включають програми стимулювання, юридичні вимоги, участь у програмах енергоефективності (наприклад, UNIDO, GIZ тощо) або навіть зовнішні вимоги (наприклад, з боку клієнтів, ланцюга поставок тощо). 	10 балів

³ Зусилля будуть включати програми чи ініціативи з енергоефективності, низку реалізованих індивідуальних проектів з енергоефективності та інші заходи, що здійснюються компанією та показують увагу та ресурси, виділені на покращення енергетичних показників підприємства протягом щонайменше двох років.

Пілотна Національна Програма Нагородження СЕНМ в Україні: Приклади впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності для групи 2: Малі та середні підприємства (МСП)		
Група 2: МСП	<p>Переваги для бізнесу Результати від впровадження системи енергоменеджменту (СЕНМ) або/та заходів з енергоефективності.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Досягнення щодо поліпшення енергоефективності (дивись інструкції), економія енергії та витрат на її оплату (дивись інструкції), і скорочення викидів (CO2 або еквівалентні одиниці). • Будь-які неенергетичні чи інші переваги, такі як покращення корпоративного іміджу щодо сталості виробництва, підвищення уваги персоналу до дбайливого використання енергії, зменшення кількості незапланованих простоїв виробничого процесу тощо. • Економія витрат (приблизний час роботи персоналу) та економія платежів за енергію, пов'язані з впровадженням СЕНМ або інших заходів з енергоефективності (дивись інструкції). 	20 балів
Група 2: МСП	<p>ПЛАНУВАННЯ Опис того, як підприємство розробило та запланувало впровадження СЕНМ або/та інших заходів/програм з енергоефективності.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Описати, як визріла або була отримана прихильність вищих осіб, які приймають рішення. • Описати, як були використані дані для розробки відповідного підходу. Дана інформація показує процес розуміння щодо споживання та використання енергії. • Описати цілі та показники енергоефективності, що використовуються. Також, зазначити, як ці цілі були визначені. • Описати, чи була створена група енергоменеджменту або енергоефективності підприємства, приклад того, як група підтримала впровадження СЕНМ, стратегію енергоефективності та цілі підприємства. • Описати процес розгляду та аналізу енергоспоживання, прийняття рішення про те, де зосередити ресурси та визначити пріоритетні заходи. • Описати, як були отримані фінансові зобов'язання та ресурси. <p><i>Цей пункт має відносно більшу вагу в отриманні балів порівнянні з іншими пунктами цього розділу.</i></p>	20 балів

Пілотна Національна Програма Нагородження СЕнМ в Україні: Приклади впровадження СЕнМ та заходів з енергоефективності для групи 2: Малі та середні підприємства (МСП)		
Група 2: МСП	<p>РОБИ, ПЕРЕВІРЯЙ, ДІЙ</p> <p>Описання того, як підприємство впровадило СЕнМ /плани з енергетичної ефективності, переглянуло результати та вжило заходів для постійного покращення СЕнМ. Слід розглянути наступне:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Включити опис процесу впровадження. Хто брав участь? Якщо це було для кількох структурних підрозділів, як координувалося впровадження? • Описати, як вище керівництво підприємства забезпечувало мотивацію та підтримувало впровадження. • Перелічити та описати ключові заходи, що визначені та реалізовані відповідно до плану з підвищення енергоефективності. Заходи можуть включати: <ul style="list-style-type: none"> ○ зміни/оптимізацію оперативного контролю; ○ як співробітники були залучені до СЕМ (наприклад, нове навчання, інформаційні кампанії тощо); ○ як змінилися процеси закупівель; ○ заміна або оновлення технологій. • Вказати, чи були досягнуті цілі. • Описати, як організація визначила, чи було підвищення енергоефективності; як ці результати були підтверджені та перевірені (дивись інструкції). <ul style="list-style-type: none"> ○ Описати методологію оцінки щодо підвищення енергетичної ефективності; ○ Вказати часові рамки, які використовуються для оцінки підвищення енергоефективності, включаючи базовий період та звітні періоди покращення. ○ Описати методи, які використовуються для порівняння енергетичних характеристик за еквівалентних умов (наприклад, регресійний аналіз та інші). • Описати, які інструменти та ресурси були використані. 	25 балів
Група 2: МСП	<p>Зовнішні комунікації</p> <ul style="list-style-type: none"> • Описати, як підприємство оприлюднювало або рекламувало свої досягнення щодо впровадження СЕнМ або заходів з енергоефективності за межами підприємства Приклади комунікації можуть включати згадку про діяльність СЕнМ у корпоративних звітах про сталий розвиток, новинах компанії чи відео тощо) або через участь у щорічних звітах компанії чи звітах про стабільність, новинах або відео компанії тощо. 	5 балів

Пілотна Національна Програма Нагородження СЕНМ в Україні: Приклади впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності для групи 2: Малі та середні підприємства (МСП)		
Група2: МСП	<p>Отриманий досвід / Висновки Резюме ключових висновків для колег та зацікавлених сторін щодо надійного впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Висновки про те, як СЕНМ/енергоефективність позитивно вплинула на підприємство в цілому • Наступні кроки або потенційні можливості для підприємства рухатися до більш узгодженою практикою впровадження СЕНМ, які відповідають ISO 50001 • Отриманий досвід: надати поради, найкращі методи чи підказки іншим підприємствам щодо підтримки ефективного впровадження СЕНМ та/або енергоефективності. • Рекомендації зацікавленим сторонам (наприклад, урядам чи організаціям) щодо потенційних рішень або ресурсів/підтримки, які вони могли б надати таким підприємствам, як ваше, для покращення СЕНМ або впровадження заходів з енергоефективності. 	15 балів
Група2: МСП	<p>Цитати та візуальні зображення</p> <ul style="list-style-type: none"> • Включіть 1-2 цитати представника підприємства, підкреслюючи ділову цінність СЕНМ/енергоефективності або його корисність. Цитати повинні давати унікальні ідеї, а не загальні. • Додайте допоміжну графіку, як-от фотографію вашої команди або об'єкта, а також будь-які діаграми, графіки чи таблиці, що показують відповідні дані, наприклад витрати та вигоди. 	5 балів

[Повернутися до початку](#)

Критерії оцінки

Приклади впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності мають продемонструвати економічне обґрунтування щодо впровадження енергоменеджменту. Великі підприємства (група 1) повинні відобразити економічне обґрунтування щодо впровадження СЕНМ відповідно до ISO 50001, і надати корисну інформацію, щоб допомогти іншим зрозуміти ключові кроки щодо впровадження та підтримки СЕНМ.

МСП (група 2) повинні відобразити економічне обґрунтування та інформацію щодо впровадження системи енергоменеджменту та/або енергоефективності.

Критерії оцінки для групи 1: Великі підприємства

Приклади впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності мають відобразити наступне:

- Змістовний опис того, як СЕНМ може бути адаптована для досягнення спеціальних цілей та умов підприємства (незалежно від того, чи є організація досвідченою чи новачком в СЕНМ, впроваджується на одному підприємстві або в групі, проводиться первинна сертифікація чи ресертифікація тощо).
- Інформація, як запровадити СЕНМ, оцінити результати забезпечити постійне вдосконалення.

- Інформація про енергоспоживання та результати роботи для керування, планування і прийняття рішень задля досягнення та підтримки підвищення енергоефективності.
- Переконаливе економічне обґрунтування щодо впровадження СЕНМ відповідно до ISO 50001 (на основі різноманітних переваг та пов'язаних з ними трудових або капітальних інвестицій).

Критерії оцінки для групи 2: МСП

Приклади впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності підприємств мають відобразити наступне:

- Змістовний опис того, як СЕНМ може бути адаптована для досягнення спеціальних цілей та умов підприємства (незалежно від того, чи є організація досвідченою чи новачком в СЕНМ, впроваджується на одному підприємстві або в групі, проводиться первинна сертифікація чи ресертифікація тощо).
- Інформація, як запровадити СЕНМ та/або заходи/програми/практики з енергоефективності, оцінити результати, забезпечити постійне вдосконалення.
- Інформація про енергоспоживання та результати роботи для керування, планування і прийняття рішень задля досягнення та підтримки підвищення енергоефективності.
- Переконаливе економічне обґрунтування щодо впровадження СЕНМ та/або заходів/програм/практик з енергоефективності, бажано на основі різноманітних переваг та пов'язаних з ними трудових або капітальних інвестицій.

[Повернутися до початку](#)

Енергетичні характеристики та інструкція використання одиниць виміру

Ключові поняття

Економія енергії - це обсяг заощадженої енергії (тобто невикористаної енергії) в результаті реалізації заходів, таких як заходів з енергоефективності, дій або проектів. Заощадження енергії не можна виміряти безпосередньо, тому що вона являє собою запобігання/відсутнє використання енергії. Таким чином, заощадження енергії має оцінюватися шляхом порівняння споживання енергії до та після впровадження заходів, забезпечуючи при цьому нормалізацію факторів та умов, що впливають на споживання енергії.

Нормалізація (унормування) це термін, який використовується для визначення процесу забезпечення того, щоб порівняння енергоспоживання та/або енергетичних характеристик до та після реалізації заходів проводилося в еквівалентних умовах. Коли умови до та після реалізації заходів відрізняються (наприклад, зміни обсягу виробництва цього лютого порівняно з лютим минулого року; ця зима набагато холодніша, ніж минулого року; вологість або вміст калорійності в сировині значно вищі/нижчі, ніж минулого року тощо), то нормалізація гарантує, що порівняння враховує ці різні умови. Процеси нормалізації завжди передбачають або модифікацію даних, або розробку моделей енергоспоживання та/або енергетичних характеристик. ISO 50001:2018 стосується нормалізації щодо визначення показників енергетичної ефективності та базової лінії енергоспоживання наступним чином:

Показник енергоефективності (ПЕЕ)

“...Якщо організація має дані, які вказують на те, що відповідні змінні суттєво впливають на енергетичні характеристики, організація повинна розглянути такі дані для встановлення відповідних ПЕЕ. ...”

Базовий рівень енергоспоживання (БРЕ)

“...Якщо організація має дані, які вказують на те, що відповідні змінні суттєво впливають на енергетичні показники, організація повинна провести нормалізацію значень ПЕЕ та відповідних БРЕ. ...”

Базовий період представляє проміжок часу, використаний як еталон для аналізу енергоспоживання та енергоефективності, пов'язаних з цим зусиль щодо збору даних та порівняння енергетичних характеристик до та після реалізації заходів.

Звітний період представляє проміжок часу, протягом якого енергетичні характеристики порівнюються з базовим періодом.

Підвищення енергоефективності

Всеукраїнська премія «Лідери енергетичного менеджменту» спирається на найкращі практики енергетичного менеджменту відповідно до стандарту ISO 50001:2018. Для поліпшення енергоефективності вищий бал буде результатом розгляду наступних пунктів і найкращих практик в описі прикладів впровадження СЕНМ:

1. Демонстрація розуміння факторів і змінних, які впливають на енергоспоживання та енергоефективність підприємства.
2. Використання методів нормалізації базових рівнів енергоспоживання підприємства та/або показників енергоефективності .
3. Надання достатньої інформації про методи нормалізації та роботу підприємства.
4. Регулярний моніторинг енергоефективності .

Наведені нижче вказівки мають на меті допомогти учасникам розрахувати поліпшення енергоефективності, використовуючи найкращі методи ISO 50001 або інші прийнятні методи.

Розрахунок поліпшення енергоефективності

Розрахунок підвищення енергоефективності вимагає порівняння споживання енергії за звітний період із споживанням енергії базового періоду. Щоб порівняння було реальним, важливо, щоб воно проводилося в еквівалентних умовах, або порівняння повинно враховувати різницю в умовах.

Гркла 1 для великих підприємств: Приклади впровадження СЕНМ та заходів з енергоефективності великих підприємств повинні включити періоди часу відповідно до впровадженої системи енергетичного менеджменту згідно з ISO 50001:

- Базовий та звітний період мають складати щонайменше 12 місяців поспіль⁴.
- Базовий період має бути до/під час впровадження СЕнМ (відповідно до ISO 50001) .
- Звітний період має бути під час/після впровадження СЕнМ (відповідно до ISO 50001).
- Базовий і звітний періоди не повинні перетинатися.

Група 2 для малих та середніх підприємств: Приклади впровадження СЕнМ та заходів з енергоефективності малих та середніх підприємств повинні включити такі періоди часу відповідно до їхньої програми енергоефективності:

- Базовий та звітний період мають складатися щонайменше з 12 місяців поспіль.
- Базовий період має бути перед впровадженням програми енергоефективності.
- Звітний період має бути під час/після реалізації програми енергоефективності.

Учасники як першої, так і другої групи повинні включати таку інформацію до опису прикладів з впровадження СЕнМ та заходів з енергоефективності:

(1) Базовий період, що враховується для розрахунку підвищення енергоефективності

Вкажіть тривалість та рік, у якому відбувся базовий період.

Наприклад: 12, 24 або 36 місяців поспіль, починаючи з червня 2018 року; 2018 рік; 2018-2020 роки; червень 2019 – травень 2020.

(2) Звітний період, що враховується для розрахунку підвищення енергоефективності

Вкажіть тривалість та рік(роки), у якому відбувся звітний період.

Наприклад: 12 або 24, або 36 або більше місяців поспіль, починаючи з червня 2019 року; 2019-2020 роки; 2021 рік; червень 2020 – травень 2021 та ін.

(3) Індикатори, що використовуються для моніторингу енергетичних показників

Наприклад: абсолютне споживання енергії; витрачена енергія на кг виробленої продукції; спожита енергія на одного мешканця будівлі; фактичне та очікуване споживання енергії; модель споживання енергії; інші.

---

⁴ ПРИМІТКА: базові періоди, менші за 12 місяців, розглядатимуться лише у випадку новозбудованих об'єктів, будівель тощо.

(4) Ключове рівняння високого рівня, що використовується для оцінки підвищення енергоефективності та економії енергії

Приклади:

$$\frac{\text{Базовий рівень енергоспоживання} - \text{Енергоспоживання за звітний період}}{\text{Базовий рівень енергоспоживання}} \times 100$$

2 -

$$\frac{\text{Очікуване енергоспоживання} = A * \text{Виробництво} + B * \text{Градуси} - \text{дні охолодження} + C}{\text{Фактичне енергоспоживання} = \text{Виміряне енергоспоживання}}$$

3 -
$$\text{CUSUM}_k = \sum_{n=1}^k (\text{Фактичне енергоспоживання}_n - \text{Очікуване енергоспоживання}_n)$$

4 - Проект 1 Економія енергії + Проект 2 Економія енергії + Проект 3 Економія енергії = Всього економії енергії

(5) Розглянуті основні фактори, що впливають на споживання енергії

Наприклад: випуск продукції; зовнішня температура (наприклад, градусні дні опалення або градусні дні охолодження); вологість сировини; калорійність сировини; рівні заповнюваності; тощо.

Приклади впровадження СЕНМ або/та заходів з енергоефективності повинні продемонструвати розуміння того, як ці фактори та змінні впливають на енергоспоживання та енергоефективність.

(1) Метод або методи, що використовуються для порівняння енергоспоживання/ показників енергоефективності в еквівалентних умовах

Наприклад: модель споживання енергії на основі регресійного аналізу; модифікація даних; інші, у тому числі без використання методу.

[Повернутися до початку](#)

Одиниці економії енергії та витрат на оплату енергії

Економію витрат на оплату за енергію слід надавати в українських гривнях (₴).

Економію енергії слід виражати в кіловат-годинах (кВт-год). Якщо ваша організація використовує різні одиниці енергії, скористайтеся наведеною нижче таблицею для перетворення кількості в кВт-год:

Таблиця А1 Коефіцієнти для перетворення енергії					
	Тераджоуль, Тдж	Гікалорі, Гкал	Мегатон нафтового еквіваленту, М т.н.е	Мільйон британських теплових одиниць, Мбте	Гігават-година, ГВт год
	Помножити на:				
Тераджоуль, Тдж	1	238.8	2.388×10^{-5}	947.8	0.2778
Гікалорі, Гкал	4.1868×10^4	10^7	1	3.968×10^7	11,630
Мегатон нафтового еквіваленту, М т.н.е	1.055×10^{-3}	0,252	2.52×10^{-8}	1	2.931×10^{-4}
Мільйон британських теплових одиниць, Мбте	3.6	860	8.6×10^{-5}	3,412	1
Гігават-година, ГВт год					

* ЕЕА значення. Додаткові цифри перетворення доступні за посиланням <https://www.iea.org/stat>

[Повернутися до початку](#)

Витрати на впровадження, приблизний час роботи персоналу та економія витрат на енергію

Для групи 1 великим компаніям: визначити вартість впровадження СЕНМ і включити:

- час роботи персоналу на розробку, впровадження та підтримки СЕНМ;
- залучений ззовні персонал (наприклад, консультанти), час для розробки, впровадження та підтримки СЕНМ;
- час внутрішнього/залученого ззовні персоналу для підготовки до зовнішнього аудиту;
- аудит третьою стороною.

Для групи 2 МСП: визначити витрати на впровадження системи енергетичного менеджменту та/або зусиль щодо підвищення енергоефективності, якщо це можливо:

- час внутрішнього персоналу для розробки, впровадження та підтримки системи енергоменеджменту та/або проектів, планів та заходів з енергоефективності;
- залучений ззовні персонал, наприклад, консультанти для розробки, впровадження та підтримки системи енергоменеджменту та/або проектів, планів та заходів з енергоефективності;

- Якщо витрати на підтримку зовнішнього персоналу частково або повністю покриваються програмою технічної допомоги, надайте власну оцінку вартості.
- встановлення додаткового обладнання для моніторингу та вимірювання щодо відстеження використання енергії та підтримки управління енергією/ефективністю (за наявності).

Для оцінки робочого часу персоналу вкажіть у своєму прикладі впровадження СЕНМ або/та заходів з енергоефективності наступне:

- час внутрішнього/зовнішнього персоналу для розробки, впровадження та підтримки СЕНМ або проектів з енергоефективності. Обрати один:
  - менше ніж півроку одного штатного еквіваленту;
  - від півроку до одного року один штатний еквівалент;
  - більше 1 року одного штатного еквіваленту;
  - не знаю.

Для економії енергії, Великі підприємства та МСП з сертифікатами ISO 50001, які подають приклади впровадження СЕНМ або/та заходів з енергоефективності, повинні вказувати наступне у своєму описі:

- Загальна економія витрат на енергію = Економія від СЕНМ + економія від заходів і з капітальними інвестиціями.
- Відсоток загальної економії витрат, яка була зумовлена економією оперативного контролю та управління:
  - менше ніж 25%;
  - 25-50%;
  - 50-75%;
  - 75-100%.

МСП, які подають приклади впровадження СЕНМ або/та заходів з енергоефективності, повинні вказати наступне у своєму прикладі:

- Загальна економія витрат на енергію = Економія від заходів/проектів без капітальних вкладень + економія від заходів/проектів з капітальними інвестиціями.
- Відсоток загальної економії коштів, яка була за рахунок заходів/проектів без капітальних вкладень:
  - менше ніж 25%;
  - 25-50%;

- 50-75%;
- 75-100%.

[Повернутися до початку](#)

Процес відбору

Адміністратор програми нагороди проведе первинну перевірку кожної заявки, щоб переконатися, що вона відповідає вимогам.

Наступним етапом, перевірка заявок відбуватиметься журі з групою експертів з системи енергоменеджменту, як національних, так і міжнародних.

Кожна заявка буде розглянута щонайменше 2-ма експертами. Експерти будуть оцінюють заявки за шкалою від 0 до 100 балів відповідно до критерії оцінок. Усі прийняті заявки, які відповідають вимогам по обов'язковим складовим опису прикладів впровадження СЕМ або/та заходів з енергоефективності та критеріям оцінки, стануть «кваліфікованими заявками», що отримають премію «Нагорода за ініціативність». Роботи, які набрали найвищий бал, стануть переможцями конкурсу та отримають відзнаку «Нагорода за досконалість».

[Повернутися до початку](#)

Повідомлення про нагороду

Після завершення процесу відбору переможці отримають сповіщення електронною поштою. Очікувана дата повідомлення червень 2022 рік.

UNIDO координуватиме роботу з лауреатами нагороди «Нагорода за досконалість» задля визначення та надання вибраного типу [премії](#).

[Повернутися до початку](#)

Адміністратори програми нагород

Всеукраїнська премія «Лідери енергетичного менеджменту» проводиться за підтримки Програми промислової енергоефективності (IEE) Організації Об'єднаних Націй з промислового розвитку (UNIDO). Програму нагороди адмініструє Європейсько-українське енергетичне агентство.

Всеукраїнська премія «Лідери енергетичного менеджменту» була адаптована згідно з міжнародною премією Clean Energy Ministerial (CEM) [Нагороди за лідерство з енергоменеджменту](#) для ISO 50001. З моменту запуску в 2016 році щорічна нагорода CEM Нагороди за лідерство з енергоменеджменту відзначає досягнення більш ніж 200 організацій у 105 країнах і в 50 секторах.

[Повернутися до початку](#)